

Explorations in giftedness

Een zeer compact boek met veel interessante academische gegevens

De eerste auteur, Sternberg, heeft zijn sporen wel verdiend in onderzoek naar en publicaties over hoogbegaafdheid. (Hij heeft in totaal ongeveer 1200 publicaties geschreven... In de literatuurlijst van 43 pagina's in het boek nemen publicaties waarvan hij eerste auteur is bijna 6 pagina's in beslag.) Ook de andere twee auteurs hebben veel gepubliceerd op dit gebied. Een sterke combinatie dus. Ik was zeer benieuwd wat zij in 235 pagina's (exclusief literatuurlijst en index) zouden kunnen opschrijven over hoogbegaafdheid.

Het eerste dat me opviel is dat het boek de visie van Sternberg ademt, intelligentie, creativiteit en wijsheid komen alle drie aan bod en in verband met elkaar. Ook cultuur neemt een belangrijke plaats in: hoe verschillen culturen in het kijken naar intelligentie?

Het tweede dat me opviel is dat het alleen maar over hoogbegaafde kinderen gaat. Nu is dat ook het gebied waarin deze auteurs alle drie werkzaam zijn, maar toch verbaast het mij wel dat er geen enkele link wordt gelegd met de kinderen die toch allemaal een keer volwassen worden. En dat het ook niet wordt zo vermeld. *'The gifted'* zijn dus in hun perspectief de hoogbegaafde kinderen.

Opvallend aan de rijtjes met kenmerken van hoogbegaafdheid is dat het voor mij allemaal 'constructen' zijn. Niemand heeft gekeken naar het verschil tussen wat een essentieel kenmerken zou kunnen zijn van *giftedness* en wat hoort bij de valkuilen van hoogbegaafdheid.

Ik heb ook moeite met de definitie van creativiteit en hoe men daar onderzoek naar doet. Noem je mensen creatief die de kenmerken van creativiteit laten zien die je vooraf hebt bepaald? Of bepaal je eerst wie creatief is (volgens welke norm?) en observeer je dan de beschreven kenmerken? Nu loopt dat door elkaar. Sternberg stelt zelf dat creativiteit een keuze is. Dit staat voor mij wel ter discussie.

Over de inhoud: eigenlijk is die niet samen te vatten. Het boek is namelijk in zijn geheel één samenvatting van alle onderzoek dat er is gepubliceerd over de hoofdthema's intelligentie, creativiteit, wijsheid en cultuur en de samenhang. In die zin is het een prachtig compact overzicht geworden dat ik iedereen kan aanraden die zich met onderzoek naar hoogbegaafdheid bezighoudt.

Echt lekker leesbaar is het boek voor mij niet. Het is fragmentarisch, de tekst is gelardeerd door series auteursvermeldingen. Ook is er door de auteurs selectie toegepast. In het onderdeel over creativiteit kom ik bijvoorbeeld nergens een referentie naar Nancy Andreasen tegen, die toch zeer interessant onderzoek heeft gedaan op dit gebied. Franz Mönks wordt slechts één keer geciteerd.

Door de vele tussenkopjes is het wel gemakkelijk iets in het boek op te zoeken. Zo kwam ik bijvoorbeeld enkele interessante gegevens tegen over de biologische aspecten van intelligentie, zoals geleidingsnelheid van zenuwen. In het kader van bij het IHBV voorgenomen onderzoek naar de fysieke aspecten van hoogbegaafdheid is dit relevante basisinformatie.

De delen die over de definitie van hoogbegaafdheid gaan kunnen mij absoluut niet boeien. De wetenschappers die met elkaar in discussie gaan over wat er nu wel en niet in de definitie thuis hoort lijken wel erg ver weg van de praktijk. Die academische discussie maakt me niet zo blij. Wat hebben hoogbegaafden hier nu zelf aan? Het Delphimodel Hoogbegaafdheid dat in Nederland is samengesteld ligt in die zin veel dichter bij de beleving van hoogbegaafden.

Dat het boek een academisch overzicht is, geeft de uitgever zelf ook aan in het voorwoord. Het boek is opgedragen aan Jozeph Renzuli, een van de aartsvaders op dit gebied.

Concluderend: een compacte samenvatting van het vele onderzoek dat er is gedaan naar hoogbegaafdheid bij kinderen. Met enige kanttekeningen zeer geschikt voor mensen die hier vooral wetenschappelijke interesse in hebben.

Robert Sternberg, Linda Jarvin, Elena L. Grigorenko. Explorations in giftedness. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 301 pagina's
9780521740098 paperback, 29,99 US dollar.
9780521518543 hardback, 90,= US dollar.